

● Nepal

Före skälven guidade Vishma Raj Thapaliya ofta grupper av turister genom Bhaktapur.

Det bästa du kan göra är att resa hit på semester. Då vet du var pengarna landar, att de kommer i rätt händer.

Skalvet är förödande för turismen

Turismen är en av det skalvdrabbade Nepals viktigaste inkomstkällor. Men efter jordbävningen avbokar många sina resor och det kommer att dröja innan resmålen är återuppbyggda.

BHAKTAPUR Jordbävningen den 25 april, och det andra huvudskalvet den 12 maj, kom mitt i vårens klättrings- och vandringsäsong. För trekkingföretag som Core Adventure Nepal innebär katastrofen även ett hårt slag ekonomiskt.

– Verksamheten har legat nere i 13 dagar efter jordbävningen. Alla mina kunder har avbokat, berättar Vishma Raj Thapaliya, som driver företaget.

– Läget är likadant för alla jag känner som jobbar inom turistindustrin.

Vishma Raj Thapaliya vandrar över Durbartorget i Bhaktapur som ligger framför det kungliga palatset; båda platser är upptagna på Unescos världsarvslista. Före skälven guidade han ofta grupper av turister genom Bhaktapur – det gamla kungariket som tidigare hade de bäst bevarade

världsarvslämningarna i Katmandudalen.

Nu är Bhaktapur öde, torget tomt, palatsområdet och de andra sevärdheterna avspärrade. Skyltar har satts upp som uppmanar människor att inte plocka med sig delar av kulturskatterna.

Vårsäsongen är förstörd och Vishma Raj Thapaliya vet inte om höstens vandringsäsong kan räddas. Det beror på hur girig regeringen är, säger han, och hur de hanterat återuppbyggnaden av landsbygden och infrastrukturen som på många håll ligger i spillror.

– Regeringen och myndigheterna stoppar mycket pengar i sina egna fickor.

På en trång bakgata är luften tjock av damm. Här röjer bulldozrar bland rasmassorna. Nirmal Kasalawat, iförd gul säkerhetshjälm, går på en hög av bråte som består av grus, sten och plankor, blandade med människors ägodelar.

Korruptionen är utbredd, många hus är fuskbyggen. Då går det så här när det kommer ett skalv.

Nirmal Kasalawat, ingenjörstudent.

Fortfarande saknas många invånare i området och befaras ligga under rasmassorna. Nirmal Kasalawat är ingenjörstudent och samlar in data om vilka hus som är säkra att bo i och vilka som måste rivras.

– Korruptionen är utbredd, många hus är fuskbyggen. Då går det så här när det kommer ett skalv, förklarar han.

Företrädare för Nepals regering har sagt att vandringslederna i Himalaya som täckts av jordskred i samband med skälven ska renas så fort som möjligt, så att turismen kan komma på fötter igen. Att bygga upp Bhaktapur och andra förstörda städer kommer dock ta lång tid, säger Nirmal Kasalawat.

– Regeringen har sagt sju år. Jag tror det tar minst 15 år innan allt är som förut, säger han.

Det är inte bara researrangörer som drabbas ekonomiskt. Många av hotell- och restaurangerna i Katmandu-

Durbartorget som ligger framför det kungliga palatset i Bhaktapur, det gamla kungariket

som tidigare hade de bäst bevarade världsarvslämningarna i Katmandudalen, brukar sjuda av liv. Nu sitter det varningsskyltar där.

FOTO: JONAS GRATZER/TT

Turismen i Nepal

● IMF varnar för att förlorade turistintäkter och ett kraftigt ökat importbehov kommer att innebära påfrestningar för landets ekonomi. BNP ligger på omkring 1000 dollar per capita och landets årliga tillväxt var 5 procent före skälven.

● Varje år besöker omkring en miljon turister Nepal. De flesta från grannländerna Indien, Kina och Sri Lanka följt av USA, Kanada och Västeuropa.

● Turismen är en av Nepals största näringar som omsätter omkring 10 procent av BNP. Den beräknas ge arbete åt en femtedel av landets arbetsföra befolkning. Vandrings- och äventyrsresor samt ekoturism (där tiger- och noshörnings-safari ingår) är de största sektionerna. Många besöker även vallfartsorten Lumbini, som sägs vara Buddhas födelseort.

● UD avråder tills vidare från icke nödvändiga resor till hela Nepal.

Turister fotograferar förödelsten i Bhaktapur.

Du måste känna rätt personer i regeringen för att få pengar. Sumitra Thapa som äger en souvenirbutik förväntar sig ingen ekonomisk hjälp

dalen har ont om varor eftersom matimporten strypts. Dessutom saknas arbetskraft eftersom över hälften av dalens befolkning på fem miljoner människor har åkt till sina hembyar för att hjälpa till efter det första skälvet.

Sumitra Thapa äger en souvenirbutik utanför Bhaktapur som delvis är förstörd. Hon förväntar sig ingen ekonomisk hjälp av regeringen.

– Du måste känna rätt personer i regeringen för att få pengar, säger hon.

Turisterna uteblir och hon lever nu på sina sparade pengar.

– Nepal har hittills tagit emot 1000 dollar per invånare i stöd. Var är de pengarna? frågar hon sig.

Många västerländska ryggsäcksresenärer åker till Nepal på egen hand för att vandra. Det finns också arrangörer som skräddarsyr resor. Researrangören Temaresor anordnar vandringsresor till Nepal men har för tillfället inga resenärer i landet.

– Vi har bokningar först i höst, säger informatör Mathias Bergendahl.

Än så länge är det för tidigt att avgöra om resorna blir av överhuvudtaget.

– Vi följer UD:s rekommendationer till punkt och pricka. Samtidigt bevakar vi utvecklingen i Nepal och kommer att agera utifrån den.

Snart inleds monsunsäsongen och med den lågsäsongen som håller i sig till september. Under sommaren kommer Vishma Raj Thapaliya genom sociala medier att försöka locka både gamla och nya kunder att komma till Nepal.

Till alla som har tänkt skänka pengar till återuppbyggnaden har han en uppmaning.

– Det bästa du kan göra är att resa hit på semester. Då vet du var pengarna landar, att de kommer i rätt händer, säger Vishma Raj Thapaliya.

Johan Augustin/TT